سؤالات شبه نهایی درس: علوم و فنون ادبی (۳)	باسمه تعالی	تاریخ امتحان: ۲۹ / ۰۱ / ۱۴۰۲
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	آموزش و پرورش استان کرمانشاه	زمان امتحان: ۷۵ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی	تعداد صفحات : ۴ صفحه
دانش‌آموزان سراسر استان در فروردین ۱۴۰۲	(نوبت ظهر)	تعداد سؤالات: ۳۰ سؤال

امام علی (ع) فرمود: کسی که با دانش خود به پیکار با جهلِ خویش برخیزد، به بالاترین خوشبختی می‌رسد.

ردیف	متن سؤالات صفحهٔ اوّل	بارم
الف)	**تاریخ ادبیات: (۲ نمره)**	
۱	درستی یا نادرستی هر یک از موارد زیر را تعیین کنید. (درست / نادرست) الف) کتاب «تاریخ تطوّر نظم فارسی» از آثار «محمد تقی بهار» از شاعران دورهٔ بیداری است. ○ ○ ب) اوّلین «رمان» را در سال ۱۳۰۱ با عنوان «جعفرخان از فرنگ برگشته» حسن مقدم نوشت. ○ ○	۰/۵
۲	پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) مجموعهٔ نوشته‌های طنزآمیز او با عنوان «چرند و پرند» منتشر می‌شد. (قائم مقام فراهانی – علی‌اکبر دهخدا) ب) «شهریار» این منظومه را به زبان ترکی آذری سروده‌است. (حیدر بابایه سلام – زمستان)	۰/۵
۳	کدام روزنامه با مدیریت و نویسندگی «سید اشرف‌الدین گیلانی» مسائل را با لحنی انتقادی و طنزآمیز بیان می‌کرد؟ الف) بهار ○ ب) قرن بیستم ○ ج) نسیم شمال ○ د) دانشکده ○	۰/۲۵
۴	«بدوک» اثر «سید مهدی شجاعی» در چه حوزه‌ای قرار می‌گیرد؟ الف) داستان ○ ب) قصّه ○ ج) نمایش‌نامه ○ د) فیلم‌نامه ○	۰/۲۵
۵	در جدول زیر، مشخص کنید که هر یک از آثار گروه «الف» متعلّق به کدام شاعر یا نویسندهٔ گروه «ب» است. گروه «الف» / گروه «ب» (* یک واژه اضافه است *) آتش خاموش // مدیر مدرسه / محمد علی جمال‌زاده /// جلال آل احمد /// سیمین دانشور (.....)	۰/۵
ب)	**سبک‌شناسی: (۲ نمره)**	
۶	جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پُر کنید. الف) بر پایهٔ مشاهداتی که اروپارفتگان داشتند، ..... بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان گردید. ب) زبان و واژگان شعری در قصاید دورهٔ انقلاب به سبک ..... نزدیک است. ج) اندیشهٔ حاکم بر داستان‌های دههٔ اوّل پس از پیروزی انقلاب، ابتدا سیاسی و در مرحلهٔ بعد ..... است.	۰/۷۵
۷	هر یک از ویژگی‌های زیر، به کدام سطح از قلمروهای سه‌گانهٔ (زبانی – ادبی – فکری) اشاره دارد؟ الف) بسیاری از نثرهای دورهٔ بیداری به‌ویژه نثر داستانی به موضوع تنفّر از خرافات می‌پردازد. (.....) ب) توصیف پدیده‌ها و شخصیت‌ها در نثر دورهٔ معاصر تا انقلاب اسلامی، عینی، کوتاه، بیرونی و مشخص است. (.....) ج) ساده‌نویسی که در دوره‌های پیش شروع شده بود، در دورهٔ انقلاب اسلامی نیز ادامه یافت. (.....)	۰/۷۵
۸	کدام ویژگی عصر بیداری در بیت زیر، دیده می‌شود؟ « گر خارجه خوب باشد و داخله بد / از خارجهٔ خوب، بدِ داخل بِهْ » الف) توجّه به دانش‌ها و فنون نوین ○ ب) دشمنی با استعمار و استبداد ○	۰/۲۵

ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ دوّم

www-kanoon-ir

ردیف	متن سؤالات صفحهٔ دوّم	بارم
ب)	**ادامهٔ سبک‌شناسی: (۲ نمره)**	
۹	واژه‌های کدام گزینه، مناسب‌ترین پاسخ برای تکمیل جاهای خالی عبارت زیر است؟ « تفکر شاعر دورهٔ معاصر تا انقلاب اسلامی بیشتر ..... و پیرامون امور ..... است. » الف) آسمانی – اخروی ○ ب) زمینی – دنیوی ○ ج) عاشقانه – معشوق ○ د) عارفانه – معبود ○	۰/۲۵
ج)	**موسیقی شعر: (۶ نمره)**	
۱۰	نظم کدام مورد، برای مصراع « همّت طلب از باطن پیران سحرخیز » بر دیگری برتری دارد و وزن را بهتر نشان می‌دهد؟ الف) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف ○ ب) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن ○	۰/۲۵
۱۱	در کدام گزینه، اختیار شاعری «حذف همزه» وجود ندارد؟ الف) زمین شد به کردار کشتی بر آب ○ ب) چنان نیزه بر نیزه انداختند ○ ج) بپرسید از نشان کوه و دشتش ○ د) کمانی به بازو در افگند سخت ○	۰/۲۵
۱۲	در کدام یک از مصراع‌های زیر، مصوّت بلند «و» در واژهٔ «سو»، کوتاه تلفّظ نمی‌شود؟ الف) آب پیکان ز دل آمد سوی چشمم صائب ○ ب) ز یک سو بیابان بی آب و نم ○	۰/۲۵
۱۳	در بیت زیر، واژه‌ای مشخّص کنید که در آن، مصوّت بلند «ی» همواره کوتاه است. « امروز در این مصر از این یوسف خوبی / بی زجر و سیاست شده هر گرگ شبانی »	۰/۲۵
۱۴	تقطیع «تن و پوست» ⊂ (U - - U) به صورتی که بین کمانک تقطیع شده‌است، با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) بلند تلفّظ کردن مصوّت کوتاه ○ ب) کوتاه تلفّظ کردن مصوّت بلند ○	۰/۲۵
۱۵	با توجّه به بیت زیر، درستی یا نادرستی هر یک از موارد را تعیین کنید. « یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم / دولت صحبت آن مونس جان ما را بس » الف) اختیار وزنی «بلند بودن هجای پایانی مصراع» در مصراع دوّم وجود دارد. ○ ○ ب) اختیار وزنی «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» در هر دو مصراع وجود دارد. ○ ○ ج) اختیار وزنی «ابدال» در رکن پایانی دیده می‌شود. ○ ○ د) اختیار وزنی «قلب» در بیت دیده می‌شود. ○ ○ درست / نادرست	۱
۱۶	با توجّه به بیت « دلم بردی حلالت باد / مرا بردی چه زود از یاد » به پرسش‌های زیر، پاسخ دهید. الف) وزن بیت بالا را به شکل کامل بنویسید. (.....) ب) نام بحر بیت بالا را به صورت کامل بنویسید. (.....)	۱/۲۵
۱۷	با توجّه به قسمت مشخص‌شدهٔ سرودهٔ زیر، جاهای خالی جدول را پُر کنید. « غزل سرودم و مُردم به پای عشق امّا / چو انوری شده کارم به کام آقای ... » پایه‌های آوایی | | | | قَم ما وزن | | | | | نشانه‌های هجایی | | - - U U | | |	۲/۵

ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ سوّم

www-kanoon-ir

سؤالات شبه نهایی درس: علوم و فنون ادبی (۳)	باسمه تعالی	تاریخ امتحان: ۲۹ / ۰۱ / ۱۴۰۲
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	آموزش و پرورش استان کرمانشاه	زمان امتحان: ۷۵ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی	تعداد صفحات : ۴ صفحه
دانش‌آموزان سراسر استان در فروردین ۱۴۰۲	(نوبت ظهر)	تعداد سؤالات: ۳۰ سؤال

ردیف	متن سؤالات صفحهٔ سوّم	بارم
د)	**زیبایی‌شناسی: (۶ نمره)**	
۱۸	برای هر یک از بیت‌های زیر، آرایهٔ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) جسمی دارم چو جان مجنون همه درد / جانی دارم چو زلف لیلی همه تاب (تلمیح – تضمین) ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد، آن زَر می‌زند (لف و نشر مرتّب – لف و نشر نامرتّب) ج) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید، والسّلام (تضاد – متناقض‌نما) د) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است / میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است (ایهام تناسب – اغراق) هـ) سعدی از سرزنش غیر نترسد، هیهات / غرقه در نیل چه اندیشه کند باران را (حُسن تعلیل – اسلوب معادله)	۱/۲۵
۱۹	با توجّه به بیت « بدی را بدی سهل باشد جزا / اگر مَردی أحْسِنْ إلی مَنْ أسا » پاسخ دهید: الف) در بیت بالا، یک نمونه آرایهٔ مراعات نظیر مشخّص کنید. (.....) ب) بیت بالا دارای آرایهٔ «تلمیح» است یا «تضمین»؟ برای انتخاب خود یک دلیل بنویسید. (.....) (.....)	۰/۷۵
۲۰	در بیت «گوش ترحّمی کو کز ما نظر نپوشد / دست غریق یعنی فریاد بی‌صداییم» یک نمونه متناقض‌نما مشخص کنید.	۰/۲۵
۲۱	با توجّه به «روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد / زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما» پاسخ دهید: الف) بیت بالا دارای آرایهٔ ادبی « ایهام » است یا « ایهام تناسب »؟ (.....) ب) کدام واژه این آرایه را پدید آورده است؟ (.....) ج) معانی مختلف این واژه را بنویسید. (.....)	۱
۲۲	در کدام مصراع، آرایهٔ ادبی «حس‌آمیزی» وجود دارد؟ الف) جان می‌رسد به لب منِ شیرین‌کلام را ○ ب) از آتش رخسار تو هر دل که کباب است ○	۰/۲۵
۲۳	آیا در بیت «خمیده پشت از آن گشتند پیران جهان‌دیده / که اندر خاک می‌جویند ایّام جوانی را» آرایهٔ «حُسن تعلیل» وجود دارد؟ دربارهٔ پاسخ خود توضیح دهید. (.....) (.....)	۰/۷۵
۲۴	با ذکر دو دلیل ثابت کنید که در بیت زیر، آرایهٔ ادبی «اسلوب معادله» وجود دارد. « عشق چون آید بَرَد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کشد اوّل چراغ خانه را » (.....)	۱
۲۵	بیت زیر را از نظر کاربرد آرایه‌های ادبی بررسی کنید. (سه مورد) « عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده / به‌جز از عشق تو باقی همه فانی دانست » (.....)	۰/۷۵

ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ چهارم

www-kanoon-ir

ردیف	متن سؤالات صفحهٔ چهارم	بارم
هـ)	**نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)**	
۲۶	شعر زیر در چه قالبی سروده شده‌است؟ (.....) « آن کیست که تقریر کند حال گدا را در حضرت شاهی؟ کز غلغل بلبل چه خبر باد صبا را جز ناله و آهی؟ »	۰/۲۵
۲۷	در متن زیر که مربوط به دورهٔ بیداری است، ویژگی زبانی قسمت مشخص‌شده را بنویسید. « باری، چه دردسر بدهم؟ آن‌قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته. تا یک فرّاش قرمزپوش می‌بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد. هی می‌گوید: امان از همنشین بد. » (.....)	۰/۵
۲۸	یک ویژگی «فکری» بیت زیر را بنویسید. « آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی » (.....)	۰/۵
۲۹	در هر یک از موارد زیر، واژگان مشخص‌شده، چه آرایه‌ای را پدید آورده‌اند؟ الف) همچو فرهاد بود کوهکنی پیشهٔ ما / کوه ما سینهٔ ما ناخن ما تیشهٔ ما (.....) ب) گر ندیدی قبض و بسط عشق را در یک بساط / گریهٔ مینا نگر خندیدن ساغر ببین (.....) ج) سپهبد پرستنده را گفت گرم / سخن‌های شیرین به آوای نرم (.....)	۰/۷۵
۳۰	با توجّه به بیت « همه در خورد رای و قیمت خویش / از تو خواهند و من تو را خواهم » به پرسش‌های زیر، پاسخ دهید: الف) بیت بالا دارای وزن «همسان» است یا «ناهمسان»؟ (.....) ب) اختیار وزنی «ابدال» در کدام مصراع بیت بالا وجود دارد؟ (.....) ج) رکن اوّل بیت بالا «فعلاتن» است یا «مفتعلن»؟ (.....) د) نشانهٔ هجایی رکن دوّم بیت بالا را بنویسید. (.....)	۲

"توفیق رفیق راهتان باد"

نمره با عدد:	نام و نام خانوادگی مصحّح:	جمع بارم
نمره با حروف:	تاریخ و امضا:	۲۰ نمره

www-kanoon-ir

راهنمای تصحیح سؤالات شبه نهایی درس: علوم و فنون ادبی (۳)	باسمه تعالی آموزش و پرورش استان کرمانشاه مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی (نوبت ظهر)	تاریخ امتحان: ۲۹ / ۰۱ / ۱۴۰۲
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه		تعداد صفحات : ۲ صفحه
دانش‌آموزان سراسر استان در فروردین ۱۴۰۲		تعداد سؤالات: ۳۰ سؤال

همکاران محترم! خسته نباشید؛ به پاسخ‌های درست و مشابه نمره تعلّق می‌گیرد.

ردیف	راهنمای تصحیح	بارم
الف)	**تاریخ ادبیات: (۲ نمره)**	
۱	الف) درست ۰/۲۵ ص ۱۶ ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۷۳	۰/۵
۲	الف) علی اکبر دهخدا ۰/۲۵ ص ۲۰ ب) حیدر بابایه سلام ۰/۲۵ ص ۷۱	۰/۵
۳	قسمت ج) نسیم شمال ۰/۲۵ ص ۱۸	۰/۲۵
۴	قسمت د) فیلم‌نامه ۰/۲۵ ص ۸۰	۰/۲۵
۵	آتش خاموش: سیمین دانشور ۰/۲۵ ص ۷۴ مدیر مدرسه: جلال آل احمد ۰/۲۵ ص ۷۴	۰/۵
ب)	**سبک‌شناسی: (۲ نمره)**	
۶	الف) قانون ۰/۲۵ ص ۴۴ ب) خراسانی ۰/۲۵ ص ۹۹ ج) اجتماعی ۰/۲۵ ص ۱۰۱	۰/۷۵
۷	الف) فکری ۰/۲۵ ص ۴۶ ب) ادبی ۰/۲۵ ص ۹۸ ج) زبانی ۰/۲۵ ص ۱۰۰	۰/۷۵
۸	قسمت ب) دشمنی با استعمار و استبداد ۰/۲۵ ص ۴۶	۰/۲۵
۹	قسمت ب) زمینی – دنیوی ۰/۲۵ ص ۹۷	۰/۲۵
ج)	**موسیقی شعر: (۶ نمره)**	
۱۰	قسمت الف) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف ۰/۲۵ ص ۲۶	۰/۲۵
۱۱	قسمت ب) چنان نیزه بر نیزه انداختند ۰/۲۵ ص ۴۹	۰/۲۵
۱۲	قسمت ب) ز یک سو بیابان بی آب و نم ۰/۲۵ ص ۵۳	۰/۲۵
۱۳	واژهٔ « سیاست » ۰/۲۵ ص ۵۴	۰/۲۵
۱۴	قسمت الف) بلند تلفّظ کردن مصوّت کوتاه ۰/۲۵ ص ۵۴	۰/۲۵
۱۵	قسمت الف) نادرست ۰/۲۵ ص ۸۳ قسمت ب) درست ۰/۲۵ ص ۸۴ قسمت ج) درست ۰/۲۵ ص ۸۶ قسمت د) نادرست ۰/۲۵ ص ۸۵ (* بیت این پرسش از قسمت «ت» سؤال ۳ خودارزیابی صفحهٔ ۸۷ کتاب درسی انتخاب شده‌است *)	۱
۱۶	الف) مفاعیلن مفاعیلن هر مورد ۰/۲۵ ص ۱۰۸ ب) هزج مربّع سالم هر مورد ۰/۲۵ ص ۱۰۸	۱/۲۵
۱۷	پایه‌های آوایی: غَ زَل سُ رو | دَ مُ مُر دَم | بِ پا یِ عِش | قُم ما وزن: مفاعلن | فعلاتن | مفاعلن | فع‌لن نشانه‌های هجایی: – U – | - - U U | – U – U | – – به هر خانهٔ درست در جدول ۰/۲۵ تعلّق می‌گیرد صص ۲۳ و ۱۱۰ (* در تعلّق نمره به پاسخ دانش‌آموز در خانهٔ پایه‌های آوایی و نشانه‌های هجایی، نظر مصحّح گرامی صائب است *)	۲/۵

ادامهٔ راهنمای تصحیح در صفحهٔ دوم

www-kanoon-ir

راهنمای تصحیح سؤالات شبه نهایی درس: علوم و فنون ادبی (۳)	باسمه تعالی آموزش و پرورش استان کرمانشاه مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی (نوبت ظهر)	تاریخ امتحان: ۲۹ / ۰۱ / ۱۴۰۲
پایه دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه		تعداد صفحات : ۲ صفحه
دانش‌آموزان سراسر استان در فروردین ۱۴۰۲		تعداد سؤالات: ۳۰ سؤال

ردیف	ادامهٔ راهنمای تصحیح	بارم
د)	**زیبایی‌شناسی: (۶ نمره)**	
۱۸	الف) تلمیح ۰/۲۵ ص ۳۶ ب) لف و نشر نامرتّب ۰/۲۵ ص ۵۹ ج) تضاد ۰/۲۵ ص ۶۲ د) اغراق ۰/۲۵ ص ۸۹ هـ) اسلوب معادله ۰/۲۵ ص ۱۱۵	۱/۲۵
۱۹	الف) بدی و جزا و مردی ۰/۲۵ صص ۲۹ و ۳۰ ب) تضمین ۰/۲۵ زیرا شاعر، آیهٔ قرآن کریم را به‌طور کامل در مصراع دوم آورده است ۰/۲۵ صص ۳۳ و ۳۴	۰/۷۵
۲۰	« فریاد بی‌صدا » متناقض‌نما دارد. ۰/۲۵ ص ۶۱	۰/۲۵
۲۱	الف) ایهام تناسب ۰/۲۵ ص ۹۱ ب) آیت ۰/۲۵ ص ۹۱ ج) نشانه ۰/۲۵ آیه ۰/۲۵ ص ۹۱	۱
۲۲	قسمت الف) جان می‌رسد به لب منِ شیرین‌کلام را ۰/۲۵ صص ۱۱۳ و ۱۱۴ (* مصراع‌ها خارج از کتاب است *)	۰/۲۵
۲۳	بله آرایهٔ حُسن تعلیل وجود دارد ۰/۲۵ شاعر در این بیت برای خمیدگی پشت پیران، دلیلی هنری (شاعرانه) و غیر واقعی بیان می‌کند ۰/۲۵ به گونه‌ای که مخاطب را اقناع می‌کند و خیال‌انگیز است ۰/۲۵ ص ۱۱۷ (* در تعلّق نمره به بخش توضیح آرایهٔ حُسن تعلیل، نظر مصحّح گرامی صائب است *)	۰/۷۵
۲۴	دلیل اول: بیان مطلب در دو عبارت (مصراع) مستقل صورت گرفته‌است ۰/۵ صص ۱۱۴ و ۱۱۵ دلیل دوم: مصراع دوم معادلی برای تأیید مصراع اول است (یا برعکس) ۰/۵ صص ۱۱۴ و ۱۱۵ (* تعلّق نمره به دلایلی مانند «جابه‌جا کردن مصراع‌ها»، «آوردن همانطورکه بین دو مصراع»، «بر پایهٔ شباهت بودن» یا موارد مشابه، بستگی به نظر مصحّح گرامی دارد *)	۱
۲۵	باقی «ایهام» دارد: ۱. بقیه و باقی‌مانده ۲. جاودان و ابدی //// باقی و فانی « تضاد » دارند دل و کار افتاده و عشق « مراعات نظیر » دارند //// دو و تو « جناس » دارند هر مورد ۰/۲۵ ص ۹۲ (* ذکر نام سه آرایه همراه با مشخّص‌نمودن آن در بیت، برای کسب نمره با نظر مصحّح محترم کافی است *)	۰/۷۵
هـ)	**نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)**	
۲۶	مُستَزاد ۰/۲۵ ص ۱۲۰	۰/۲۵
۲۷	ساده و قابل فهم بودنِ نثر ۰/۵ ص ۶۵	۰/۵
۲۸	پیوستن به گروه آزادی‌خواه ۰/۵ ص ۱۷ ایثار جان و فداکاری برای کسب آزادی ۰/۵ ص ۱۷ (* یکی از موارد بالا کفایت می‌کند. همچنین با نظر مصحّح محترم به پاسخ‌های مشابه نیز می‌توان نمره داد *)	۰/۵
۲۹	الف) مراعات نظیر ۰/۲۵ ص ۳۹ ب) تضاد ۰/۲۵ ص ۶۵ ج) حس‌آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۳	۰/۷۵
۳۰	الف) ناهمسان ۰/۵ ص ۹۳ ب) مصراع دوم ۰/۵ ص ۹۳ ج) فعلاتن ۰/۵ ص ۹۳ د) U – U ۰/۵ ص ۹۳	۲

از زحمات شما همکاران ارجمند، صمیمانه سپاسگزاریم.